

Datum
2021-05-27
Adress
205 80 Malmö
Diarienummer
ASN-2021-4455

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Socialdepartementet - Remittering av författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör (Ds 2021:7), STK-2021-408

S2021/02397

Arbetsmarknads- och socialnämnden lämnar följande yttrande:

Sammanfattning

Regeringskansliet har berett Malmö stad möjlighet att yttra sig över författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör.

Förslaget syftar till att stärka principen om barnets bästa och säkerställa trygghet, säkerhet och stabilitet för barn som vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och socialtjänstlagen (2001:453), SoL.

Arbetsmarknads- och socialnämnden bedömer att förslaget ger socialnämnden ytterligare verktyg för att säkerställa barnens trygghet och stabilitet samt förtydligar och förstärker den existerande lagstiftningen. Förslaget utgår från barnets behov och innebär därmed ett tydligt steg för att stärka barns rätt och principen om barnets bästa. Avseende vårdnadsöverflyttning finns dock flera hinder som behöver en översyn för att lagens intentioner ska kunna få genomslag

Yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning

Sammantaget välkomnar Arbetsmarknads och socialnämnden förslagen då de stärker barns rätt och tydliggör lagstiftning på området. Innehållet i förslaget innebär en förstärkning av socialtjänstens skyldigheter och handlingsutrymme i förhållande till barnets bästa vilket bedöms kunna bidra till att säkerställa barnets behov av trygghet, säkerhet och stabilitet.

Tidigare har stödet i lagstiftning och förarbetena varit knapphändiga när det gäller bestämmelsen i 21 § första stycket LVU om att vården ska upphöra då den inte längre behövs. Under senare tid har flera förstärkningar av lagstöd för att synliggöra barnen i vården genom-

förts vilka tillsammans med föreliggande förslag utgör en säkrare och tydligare grund för socialtjänstens arbete.

Förslaget att socialnämnden inte får besluta att vård ska upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt, innebär större möjligheter för socialtjänsten att skydda barn. Möjligheten till bättre och tydligare uppföljande bedömningar i förhållande till vårdnadshavarnas förmågor kommer ge stöd för att barn inte flyttas tillbaka till en ogynnsam miljö.

Det kan göra det lättare för såväl barn som förälder/vårdnadshavare att förstå de omständigheter som styr vården och under vilka förutsättningar den kan upphöra. Även familjehemmets inställning och anknytning till barnet och deras samarbete med barnets föräldrar bedöms kunna påverkas positivt genom att förutsättningarna tydliggörs. Risken för sammanbrott i vården bedöms minska och så även risken för att barnet kan komma att behöva omhändertas igen om vården av barnet upphör för tidigt.

För barnet innebär detta en bättre möjlighet till förutsägbarhet och stabilitet. Detta gäller även vid umgänge som enligt förslaget ska kunna säkerställas genom drogtester när så bedömts nödvändigt. Förslagen bör dock kombineras med ett stöd till föräldern i förhållande till sin föräldraförmåga oavsett om det finns en planering för att vården ska upphöra eller ska kvarstå. Om vården kvarstår behöver stödet koncentreras så att ett bra umgänge kan upprätthållas.

Förslaget om att socialnämnden ska överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud leder till att bestämmelsen kommer att beaktas och därmed bidra till ökad trygghet och stabilitet för placerade barn. Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i utredarnas bedömning att det finns ett behov av att öka kunskapen om flyttningsförbud och att det därför är viktigt att det tas fram ett stöd omkring detta.

Avseende förslaget om ett tidigareläggande av bedömning av vårdnadsöverflyttning är nämnden positiv då det kan minska osäkerhet och otrygghet hos barnet. Samtidigt ser nämnden utifrån professionens samlade erfarenhet att det finns flera hinder som behöver ses över och andra ändringar vidtas parallellt för att lagens intentioner ska kunna få det genomslag som förväntas.

Ett stort hinder för vårdnadsöverflyttning är att familjehemmen ofta nekar till att överta vårdnaden utifrån orsaker som har att göra med att de vill barnets bästa. Ett motiv kan vara att familjehemmet inte vill bidra till att barnet förlorar insatser från socialtjänsten som idag endast erbjuds de familjehemsplacerade barnen, till exempel insatser för skolgång som skolfam. Ett annat hinder är att familjehemmet förlorar sin handledning samtidigt som de kan bli part i mål i förhållande till umgängesfrågor och framtida vårdnadstvister.

Vid vårdnadsöverflyttning upphör vården och barnets egna ekonomiska resurser ska bidra till dess uppehälle. Nuvarande bestämmelser innebär ett hinder för vårdnadsöverflyttningar

då familjehemmen inte vill att barnets egna medel används för den dagliga försörjningen och därmed gör att barnets sparande blir lidande.

Nämnden är positiv till förslaget som innebär att socialnämnden får en skyldighet att följa upp barnets situation efter att vård enligt LVU upphör. Att socialtjänsten följer barnet efter att vården upphört ger trygghet och kan bidra till vidare stödjande insatser som stärker möjligheten för att hemgången blir lyckad.

Nämndens bedömning av konsekvenserna för barn, föräldrar, jämställdhet samt för kommunernas kostnader sammanfattas i korthet nedan.

Konsekvenser för barn

Arbetsmarknads- och socialnämndens bedömning är att förslagen sammantaget innebär stärkta rättigheter för barn som vårdas utanför det egna hemmet och att förslagen kommer att bidra till att förbättra förutsättningarna för en trygg uppväxt och en god utveckling för dessa barn. Föreslagna förändringar överensstämmer väl med principen att se till barnets bästa.

Konsekvenser för Förälder/ vårdnadshavare

Förslaget kommer att påverka föräldern genom att deras inflytande minskar. Som en konsekvens av förslaget kommer socialtjänstens insatser och förälderns behov av stöd i sin roll, för att kunna ta sitt föräldraansvar, bli tydligare vilket i ett längre perspektiv kan gynna relationen mellan barn och förälder. Detta förutsätter dock att föräldern får det stöd den behöver.

Konsekvenser för jämställdhet

Det är fler pojkar än flickor som är placerade i familjehem. Det kan därför antas att fler pojkar än flickor kommer att påverkas av förslaget. I övrigt är förslaget inriktat på att stärka alla placerade barns rätt vilket kan bidra till ökad jämlikhet vad gäller tillgång till uppföljande insatser.

Konsekvenser ur ekonomiskt perspektiv

De familjehem till vilka vårdnaden överflyttas bibehåller den omkostnad och arvode som de erhåller för uppdraget. Det faktum att socialnämnden ska överväga vårdnadsöverflyttning ett år tidigare kommer därför inte att få någon ekonomisk betydelse.

Att följa upp barns situation efter det att vård enligt LVU har upphört kommer, utifrån att det blir en rättighet för alla barn och inte bara en insats utifrån enskild bedömning, ställa krav på ökade personella resurser vilket i sin tur kommer bli kostnadskrävande för kommunerna. Arbetsmarknads- och socialnämnden instämmer i utredarnas bedömning att förslaget riskerar medföra ökade kostnader för vilka nämnden bör ersättas.

Ordförande

Joel Laguna

Förvaltningsdirektör

Britt-Marie Pettersson

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden]